

ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΤΟΥ ΤΥΠΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΙΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Ο κ. Φ. Bezobrazov ἐξέδωκε τῷ 1887¹ βραχεῖαν, ἀλλὰ περιτπούδαστον πραγματείαν, ἐπιγραφομένην Ἀνέκδοτα μοναστηριακὰ τυπικὰ, ἃς μακρὰν ἀνάλυσιν εὑρίσκουμεν ἐν τῇ *Byzantinische Zeitschrift* τοῦ 1893². Ἐν ταύτῃ δὲ γίνεται λόγος καὶ περὶ τοῦ Τυπικοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἃς σώζονται μέχρι καὶ τῆς σήμερον τὰ λείψανα, μεταβεβλημένα εἰς τζαμίον. Ἐξεδόθη δὲ τὸ Τυπικὸν τοῦτο τῷ 1136 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Κομνηνοῦ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Εἰρήνης. Εἶχε δὲ ὁ κ. Bezobrazov ὑπὸ ὅψιν κώδικα τοῦ Τυπικοῦ ἀποκείμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς. Εἶνε δὲ οὗτος ἀντιγεγραμμένος, συμφώνως πρός τι σημείωμα φερόμενον ἐν τέλει αὐτοῦ, τῷ 1749 ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, εὐρισκομένου τότε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ βοεβόδα Νικολάου Μαυροκορδάτου. Ἄλλο δ' ἀντίγραφον εὗρεν ὁ κ. Bezobrazov ἐν ιδιωτικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ζαχύνθου, ἐλλιπὲς τῆς ἀρχῆς, καθ' ἀ καὶ ὁ κῶδις τῆς Χάλκης, οὗ ἀπόγραφον εἶνε προφανῶς ὁ Ζαχύνθιος. Είτα δὲ τὸ Τυπικὸν τοῦτο ἐξεδόθη δλόκληρον ὑπὸ τοῦ κ. A. Dmitrijevskij ἐν τοῖς βωσιστὶ ἐκδεδομένοις Ἐργοῖς τῆς ἐν Κιένφ Θεολογικῆς ἀκαδημίας³ ἀνευ μνείας τῆς προτέρας ἀναλύσεως τοῦ κ. Bezobrazov καὶ τοῦ κώδικος ἐξ οὗ ἐλήφθη, δεῖτις εἶνε πιθανώτατ'

¹ Ἐν τῷ βωσικῷ περιοδικῷ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ηλιδίας σ. 65-78.

² Τόμ. B' σ. 627 κ. Ι.

³ Ἐν ἑταῖς 1895 σ. 537-585. Δυστυχῶς τὴν ἔκδοσιν ταύτην δὲν έχει αὐτὸν εὑρίσκων Ἀθηναῖς.

αὐτὸς ὁ τῆς Χάλκης¹. Καὶ διαφόρους δὲ γραφὰς τοῦ Τυπικοῦ ἐξέδωκεν ἔπειτα ὁ κ. Dmitrijevskij ἐκ τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 389, ἀντιγεγραμμένου διαιώνας τὸν δέκατον δύζδον αἰῶνα².

Κατὰ ταῦτα καὶ οἱ τρεῖς γνωστοὶ μέχρι τοῦδε κώδικες τοῦ Τυπικοῦ, ὁ τῆς Χάλκης, ὁ Ζακύνθιος καὶ ὁ Παρισιακὸς, εἶναι πολὺ μεταγενέστερα φυτίγραφα, ἀγνωστος δὲ ἡτο ὁ πρωτότυπος κώδικς, ὃν κατὰ τὸ σημείωμα τοῦ χειρογράφου τῆς Χάλκης χατείγεν αὖλοτε ὁ Νικόλαος Μαυροκορδᾶτος. Ἀλλὰ τὸν ἀγνωστὸν τοῦτον πρωτότυπον κώδικα, ἐξ οὗ ἀπέρρευσαν οἱ λοιποί, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς διαιώνας ἐν αὐτῷ ἀπουσίας τῆς ἀρχῆς τοῦ προλόγου, εὑρον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1902 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

Ο κῶδις, γεγραμμένος τὸν δωδέκατον αἰῶνα ἐπὶ περγαμηνῆς διὰ μεγάλων γραμμάτων τοῦ μικρογραμμάτου ρυθμοῦ ἄγει ὑπογεγραμμένου λῶτα, σύγκειται ἐκ φύλλων 88· αἱ δὲ διαστάσεις αὐτοῦ εἰναι $0,25 \times 0,185$. Ἐν δὲ φ. 88^a φέρει χειρὶ αὐτοῦ τοῦ Ιωάννου Κομνηνοῦ τὸ ἔξιτος σημείωμα, εἰς δὲ ἐπεται αὐτῇ χειρὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ γράμματι κοκκίνοις. Ὑπεοημάνθη τὸ παρόν τυπικὸν τῆς ἰδιοκτήτου μου μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ παρὰ τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆτρα Ὁκτώβριον ἵνδικτιῶν πεντεκαιδεκάτης ἔτους ἔξακιςχιλιοστοῦ ἔξακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου +++.

+ Ιω ἐν Χῶ τῷ θῷ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ δ. Κομνηνός.

Κατωτέρω δὲ παραθέτω τὸν ἀκέφαλον πρόλογον τοῦ Τυπικοῦ τούτου καὶ χωρία τινὰ καὶ λέξεις ἀξίας προσοχῆς ἐξ ἄλλων φύλλων τοῦ κώδικος χάριν ἀντιβολῆς πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ κ. Dmitrijevskij.

..... καὶ πάσης ἐνέδρας καὶ μηχανῆς ὑπέρτερον ἀναδείξασα καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ζωστῆρα τῆς πατρικῆς Αὔσονων ἀρχῆς ἀνα-

¹ "Idee Byzantinische Zeitschrift Τόμ. Ε' (1896) σ. 371.

² Ἐν τοῖς "Ἐργοῖς τοῖς ἐν Κινδφ Θιολογικῆς ἀκαδημίᾳς 1896 σ. 527 κ. ί.

αιρὸν ἐμβιβάσσασα· συνδρόμως ως ἂν τις εἴποι τῷ ἐπι-
ατὶ καὶ βουλήματι τῆς θείας ἐκείνης τοῦ τεκόντος ψυ-
μετ' ἐκείνην τὴν ἔξαισιν ἀνάβοσιν τὰς πολυπλόκους
· φαινομένων ἔχθρων καὶ τῶν ἀφανῶν διαλύσασα καὶ
ἰστα παγίδας καὶ πάντας τοὺς ἐναντίους τοῖς ποσὶν ὑπο-
ἀν ἐφίξῃς καταλέξω τὰ κατὰ Περσῶν καὶ Σκυθῶν καὶ
Δασκῶν καὶ Πατανῶν τῆς || θείας δεξιᾶς ἐπ' ἐμοὶ θαυμά-
τακάντων ἀρρήτους τροπαιουχίας, διπειρώσας πολλάκις ἐτερα-
μοῦ πάντων τῶν ἐπεικεσόντων ἔχθρῶν κατευμεγεθύ-
ντος καὶ τοὺς ἔξωθιν λόγους διατεμοῦσα καὶ διαρρή-
κε τῶν φίλων καὶ τῶν πλησίων ἀπεναντίας μοι στάν-
κκρυνθέντας κακῶς τῆς ἀδελφικῆς ὄμονοις, καθελοῦσα
σα; Τί οὖν ὑπὲρ τῶν τοιούτων χαρισμάτων ἀντεπενέγ-
γίρμονι; Τί σοι, φιλάγαθε δέσποτά, τῶν τηλικούτων ὄφλη-
τρήσαιμι; Η πάντως τὴν ἐπιστροφὴν τὴν πρὸς σὲ καὶ τὴν
ιευσιν, ὑφ' ἡς; || καὶ ναὸν ἐκ καινῆς δομησάμενος τῇ παν-
φίᾳ σου καὶ πρὸ τοῦ τεμένους κάν τοῖς ἀδύτοις εἰκονίστας
ττον σοὶ προσφέρω τὰ σὰ διά σοῦ, συγχοινωνόν τῆς προ-
ἱ; πράξεις εὑρὼν τὴν τοῦ βίου κοινωνὸν καὶ συλλήπτορα
ἴντελον; τοῦ ἔργου συστάσσεως μετέστη τῶν τῆδε, τοῖς
κρίμασι, κάμε συναποτεμοῦσα τῇ μεταστάσει καὶ διγό-
ζασα; Πλὴν τὸ βάθος τῆς ἀρρήτου σοφίας σου τῆς πρὸς
σίκονομούσης τὰ καθ' ἡμᾶς οὐκ ἔχων καταγοεῖν, εὐχαρι-
σθυμίᾳ σου καὶ πρὸς τὸ τέλος ως δυνατὸν ἱξάγω τὸ ἐπι-
ιρόν ἀσκητικὸν σοι προςάγων, τίμιον ἀθροισμα Ναζεραίων
πνέγειν ὄφελοντας καὶ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημά-
τοι τὴν σὴν ἀγαθότητα. Τούτοις ἐπισυνάπτω καὶ ιερὸν
λῆρον ἐκλελεγμένον, μερίδα τιμίαν, ἀφοσίωμα κάλλιστον,
ίτας καὶ ὅσον ἐφίξῃς τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ βήματος σύντα-
στῳ γάρ καὶ θείον κατοικητήριον ἐτερον τῇ Ὑπεράγγνῳ
ἀσπόρως τεκούσῃ σε καὶ τὴν θείαν τούτου δοξολογίαν
τοῦ κλήρου συντάξεως κατὰ τὸ πρέπον συνίστημι· σὺν
προςάγω τῷ φιλαγάθῳ τοὺς ὄμαδούλους, οὓς ἀδελφοὺς
ατω||νόμασας, γῆρας καὶ πόνοις τετρυχωμένους καὶ τὴν
ἱαμένους καὶ νόσοις πολυτρόποις ὁδυνωμένους· τοὺς δὲ

καὶ αὐτὰ λελωβημένους τὰ σώματά καὶ τὴν προσήκουσαν δεχομένους
ἴφ' ἀπασιν ἐπιμελείαν, τοὺς μὲν κουρούμενους τῶν πόνων καὶ ἀν-
κτομένους τῆς ἀτθενείας καὶ τῶν τραυμάτων δεχομένους συνούλωσιν·
τοὺς δὲ τῆς ἐνδείας ἀνιωμένους καὶ τὴν παράκλησιν ἐφευρίσκοντας ταῖς
διατροφαῖς ταῖς ἀρκούσαις καὶ τοῖς σκεπάσμασι. Τούτοις σοι πρέσβεις
ὑπέρ τῶν ἡμετέρων πληυμελημάτων προσάγομεν· τούτοις τὴν σὴν εὐ-
μένειαν ἐφελκόμεθα· διὰ τούτων παρακαλοῦμεν τὸ σὸν || εὔσυμπάθη- φ.35
τον· τῆς γέρης κηδεικονίας καὶ προνοίας καὶ διοικήσεως τῶν τοιούτων
ἐμβύχων ὄμοι καὶ ἀψύχων ναῶν κατὰ τὸ προσῆκον τὴν φροντίδα
ποιήσαντες κατὰ μέρος ἐνταῦθι δικτυποῦμεν τὰ ἐπ' αὐτοῖς γενησό-
μενα. Τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς θείοις ὅμνοις ἀκολουθίαν τῆς εὐχαριστίας
μονῆς βουλόμεθα προβάνειν κατὰ τὸ γεγονός παρ' ἡμῶν ἐκκλη-
σιαστικὸν τυπικόν. Ἡ δὲ ὄρθρικὴ σύναξις κατὰ μὲν τὰς Κυριακὰς καὶ
τὰς μεγίστας τῶν ἑορτῶν...

|| ἐν δὲ ταῖς συνάξεσι τοῦ ὄρθρου, τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἑσπε- φ.91
ρινοῦ ἀπτέσθισκαν μὲν κύκλῳ τοῦ χοροῦ...

|| ἐν δὲ τοῖς δωδεκαφωνίοις τοῖς ἰσταμένοις ἔμπροσθεν, τῆς προκει- φ.102
μένης ἀγίας εἰκόνος τοῦ Σωτῆρος κηρίᾳ λιτραῖς καὶ εἰς τοὺς χοροὺς
λαμπάδες ὄκταλιτροι ἔξ...

'Εκάστῳ δὲ Σαββάτῳ, καὶ ἔτερῃ || προσφορᾷ ἐξ ἀλεύρου γινέσθω· φ.126
σαν, ἦγουν τοῦ μακαρίου πάππου τῆς βασιλείας μου τοῦ κουροπα-
λάτου, τῆς μακαρίτιδος μάρμης μου τῆς πρωτοβεστιαρίας, τοῦ ἀν-
δρὸς αὐτῆς, τοῦ μακαρίου θείου τῆς βασιλείας μου τοῦ σεβαστοκρά-
τορος, τῆς μακαρίτιδος νύμφης τῆς βασιλείας μου τῆς συμβίου τοῦ
περιποθήτου μου νίοῦ τοῦ βασιλέως κυροῦ 'Αλεξίου· τοῦ μακαρίου
ἀδελφοῦ μου τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ 'Ανδρονίκου· τῆς αὐταδέλ-
της μου τῆς μοναχῆς κυρᾶς Εὐδοκίας· τοῦ καίσαρος καὶ γαμβροῦ μου
τῆς βασιλείας μου τοῦ Βρυσενίου· τοῦ ἔτερου μου γαμβροῦ τοῦ 'Εφορ-
θηνοῦ· τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου τοῦ μεγάλου δομεστίκου· τῆς θείας
μου τῆς συμβίου αὐτοῦ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ· τοῦ θείου τῆς βασιλείας
μου τοῦ καίσαρος· τῶν || μακαρίτιδων τριῶν θείων· τῆς βασιλείας μου φ.132
τῆς καίσαρίσσης· τῆς πανυπερσεβέζοτου, καὶ τῆς κυρᾶς Ξένης· τοῦ
θείου τῆς βασιλείας μου τοῦ πρωτοστράτορος· τοῦ ἔτερου θείου αὐτῆς
τοῦ μεγάλου δουκός· τοῦ σεβαστοῦ κυροῦ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου·
τῆς θείας μου τῆς παντίμου· καὶ τῆς ἔτερας μου θείας τῆς συμβίου

τοῦ Παλαιολόγου· καὶ ὑπὲρ τῶν τελευτησάντων ἔχγόνων μου, προσφοραὶ δύο· ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ τοῦ ποθεινοτάτου ἔχγόνου κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ παιδὸς τοῦ περιποθήτου μου υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἰσαακίου ἴδικὴ προσφορὰ μία· γενέσθωσαν δὲ κοινῶς ὑπὲρ πάντων ὁμοίως κατὰ Σάββατον καὶ διὰ κολύβων κανίσκια τρίκα· μνημονεύ-

φ. 135 θήσονται οὖν διὰ τούτων αἱ δηλωθῖσσαι ὀνομασίαι τῶν κεκοιμημένων.

Κατὰ δὲ τὸ Σάββατον τῶν ἀπόκρεων τὸ Σάββατον τῆς Τυροφέγγου· καὶ τὸ Σάββατον τῆς Πεντηκοστῆς, μνημονευθήσονται καὶ οὗτοι· ὁ ἀποιγόμενος ἐκεῖνος εὐνοῦχος Ἰωάννης ὁ μυστικός· ὁ ἔτερος μυστικός, ὁ Τζυκανιστηριώτης· ὁ σεβαστός κύρις Κωνσταντίνος· ὁ Ῥογέρπης· ὁ σεβαστός Εὐστάθιος· ὁ Καμύτζης· ὁ Μιχαλίτζης· ὁ Στυπειώτης· ὁ ιατρὸς Νικήτας· ὁ πρώτος· ὁ Γιώργιος· τοῦ δικανίου... καὶ ὁ βεστιαρίτης· τῆς βασιλείας μου Θεόδωρος· ὁ Βιρσίτης· διδομένης καὶ ὑπὲρ ἑκάστου τούτων προσφορᾶς μιᾶς. Μετὰ δὲ τὴν ἡμετέραν μετάστασιν προστεθήσονται ὑπὲρ μνημοσύνου ἑκάστης ἡμέρας καὶ αὐταὶ αἱ προσφοραὶ ἦγουν ἐμοῦ· τῶν περιποθήτων μου υἱῶν καὶ πορφυρογεννήτων· τοῦ φ. 14^α βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου· τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἀνδρονίκου· τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἰσαακίου καὶ τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Μανουὴλ· τῶν φιλτάτων μου θυγατέρων· τῆς καισαρίσσης κυρᾶς Μαρίας· τῆς κυρᾶς Ἀννης· τῆς κυρᾶς Θεοδώρας, καὶ τῆς κυρᾶς Εὐδοκίας· γενήσεται δὲ καὶ κανίσκιον ἔτερον ἀπαξ τῆς ἑδομάδος διὰ κολύβων. Γραφήσονται δὲ καὶ τὰ ὄνόματα πάντων ἐν τοῖς διπτύχοις· καὶ ἵσομεθα μνημονευόμενοι τηνικαῦτα ἐν τῇ προσκομιδῇ καὶ τοῖς θείοις μυστηρίοις· ἀλλὰ καὶ νῦν ἔσονται γεγραμμένα ἐν τοῖς διπτύχοις τῶν ζώντων τὰ ἡμέτερα ὄνόματα καὶ μνημονευθήσονται ὁμοίως ἐν τῇ προσκομιδῇ καὶ τοῖς θείοις μυστηρίοις. Ἐπει

φ. 14^β δὲ καὶ ὁ ἐπ' ἀνεψιῷ γαμβρὸς || τῆς βασιλείας μου ὁ σεβαστός κύρις Ἰωάννης ὁ Ἀρβαντηνὸς θελήτας ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς βασιλείας μου ἰδιοκτήτῳ μονῇ ταφῆναι διάφορα ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀκινήτων ταύτη ἀφιέρωσιν· οίκον τὲ καὶ κτήματα ἔχοντα προσόδους ἱκανάς· ἐφ' ϕ γίνεσθαι καθ' ἡμέραν παννυχίδα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τριςάγιον ὄρθρινὸν τὲ καὶ ἐσπέριον παρὰ τιγῶν μοναχῶν ἀπὸ τῆς μονῆς, εἰ μὴ πλειόνων, τέως τεσσάρων, πρὸς τούτοις δὲ ἡθέλησιν ὁ αὐτὸς ἀπὸ τῶν προσόδων τῶν αὐτῶν ἀκινήτων διδοσθεῖ κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ τοῖς ψυχικάς διαδόσσεις τὸ τρίτον μέρος τῶν προσόδων τῶν ἀφιέρωσιν·

τῶν παρ' αὐτοῦ ἀκινήτων, τυποῖ καὶ ἡ βασιλεία μου ταῦτα οὗτα γίνεσθαι· ώςτε καὶ || τρισάγιον ὑπὲρ αὐτοῦ ἔκτελεσθαι ἐκάστης ἡμέρας φ. 15* παρὰ τινῶν μοναχῶν κατὰ τα τὸν ὄρθρον καὶ μετὰ τὸ λυχνικὸν καὶ παννυχίδα ὅμοίως παρ' αὐτῶν φάλλεσθαι παρακλητικὴν ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ κηρίου ἀκοίμητον καὶ κανδύλουν ὅμοίως ἀκοίμητον ἐν τῷ τάφῳ τούτου διηγεῖται ἀπτειν* καὶ φυγικὰς διαδόσεις πρὸ τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ καὶ μετὰ τὰ μνημόσυνα γίνεσθαι προεχώς καὶ συμποσοῦσθαι τὰ δι' ἀμφοτέρων διδόμενα εἰς τὸ τρίτον τῶν προσόδων τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ καὶ ταύτην τὴν ἀκολουθίαν οὕτω προβαίνειν ἀναλλοίωτον ἐς ἀεὶ· διὰ τὸ καὶ τοῦτον ἐπὶ τοιαύτῃ ἐπιτίθει ἀφιερώσαι τὰ διαφέροντα αὐτῷ τῇ τοιαύτῃ μονῇ τῆς βασιλείας μου. Ἐν μέντοι τοῖς τάφοις ἡμῶν· ἥγουν || τῆς περιποθήτου μου συζύγου, καὶ τῷ τῆς βασιλείας φ 156 μου, ἀντὶ ἐνὸς ἀκοίμητου κηρίου ἀνὰ δύο ἀπτειν ὄφελουσι. Καιρὸς δὲ καὶ περὶ τῆς κοινῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν διαλαβεῖν.

'Ἐν φ. 24^a. ψωμίου μοδίων θαλασσίων δύο.

'Ἐν φ. 28^a. Ἐπει δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν προετ-
κον διαλαβεῖν, ἰσονται μονάζοντες οἱ πάντες οὐκ' ἐλάττους τῶν ὄγδο-
ήκοντα· πλὴν οἱ μὲν ἐκκληπιαζόμενοι ἀγρι· τῶν πεντήκοντα παρα-
στήσονται καὶ τῇ θείᾳ δοξολογίᾳ ἐγκαρτερήσουσι καὶ τοῖς ἵεροῖς ὅμνοις
ἀδιασπάστως παραμενοῦσιν· οἱ δὲ λοιποὶ ταῖς ὑπηρετικαῖς διακονίαις
καταμερισθήσονται.

'Ἐν φ. 32^a. Ἐπει δὲ χρεία τοῖς ἀδελφοῖς καὶ περιβλημάτων τῶν
ἀρκούντων, ἰτομασθήσεται ἐκάστῳ αὐτῶν κατὰ τὸν τῆς πασχαλίας
καιρὸν ὑποκάμισα δύο· ἴμάτιον βαμβακερὸν ἐν ἔχον βαμβάκιον λίτρας
τέσσαρας καὶ καλίγια ζυγαὶ δύο καὶ κατὰ χρόνους δύο μανδύας εἰς
καὶ ἐπιστήθιον ἐν καὶ αὐτῷ κατὰ διετίαν· ταῦτα δὲ λήψονται οἱ μο-
ναχοὶ τὰ παλαιὰ πρότερον || τῷ καθηγουμένῳ ἐμφανίζοντες ώςτε οἱ φ. 32^b
κονομεῖσθαι ταῦτα παρ' αὐτοῦ καθὼς ἄρα καὶ βούλεται.

'Ἐν φ. 36^a. Ἐπει δὲ καὶ ἔτερα μοναστήρια παρὰ τῆς βασι-
λείας μου προσηνόθησαν τῇ τοιαύτῃ μονῇ· ἥγουν ἡ μονὴ τῶν Νοτ-
σιῶν· ἡ μονὴ τῆς Μονοκαστάνου, ἡ μονὴ τῶν Ἀνθεμίου, ἡ πέρα φ. 36^b
Θεον ἀντικρὺ τῆς πόλεως μονὴ τοῦ Μηδικαρίου, ἡ μονὴ τῶν Γαλαχρη-
νῶν, καὶ ἡ μονὴ τοῦ Σατύρου, κατὰ τὴν γενομένην ἐπ' αὐτῷ πατρι-
αρχικὴν οἰκονομίαν μετὰ πάντων δηλαδὴ τῶν διαφερόντων αὐταῖς
ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν ταῖς ἔξωθεν, βούλομαι γίνεσθαι πρότερον απὸ

τῶν προσόδων αὐτῶν τὴν πᾶσαν οἰκονομίαν καὶ πρόνοιαν καὶ διοίκησιν αὐτῶν τε τῶν μοναχῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς μοναῖς εκκλησιῶν καὶ τὰς συνήθεις ἑορτὰς καὶ τὰ μητρόσυνα καὶ τὰ ἄλλας ἔκάστη τῶν μονῶν ἀναγκαῖα.

Ἐν φ. 37^α. "Εἴτε δὲ ἡ μὲν τῶν Νοσσιῶν μονὴ κοινοβιακὴν διατάν κατὰ τὸ τυπικὸν αὐτῆς" αἱ δὲ λοιπαὶ κελλιώτικὴν διαγωγὴν ἔχουσι καθὼς μέχρι τοῦ νῦν. Ἐτεί δὲ ἔκάστη τῶν τοιούτων μονῶν ἀδιαφόρως ἔτης μέχρι τοῦ νῦν ἰσωμονίτας τινὸς καὶ ἰσωμονίτας κατὰ τὸ δόξαν τοῖς ἴπιτηροῦσιν αὐτὰς, μήτε τῆς μοναχικῆς καταστάσεως ἐν ταύταις φυλαττομένης, τῶν μὲν εὑρεθέντων νῦν προσετάξαμεν γενέσθαι κατά- φ. 37^β στιχον καὶ ἐπιδιθῆναι τῷ καθηγουμένῳ, ὃς τε συντηρηθῆναι || τούτους ἀδιασπάστους· ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ οὔτε ἰσωμονίτας οὔτε ἰσωμονίτας ἐν τινὶ τῶν τοιούτων μονῶν ταγήσεται· ἄχρις ἀνὴ τῶν ἐν ἔκάστῃ τούτων μοναζόντων ποσότης περιστῇ εἰς τὸν ἐνταῦθα δηλούμενον ἀριθμόν. Βουλόμεθα γάρ τὴν μὲν τῶν Νοσσιῶν μονὴν ἔχειν μοναχοὺς κοινοβιακῶς ζῶντας δυοκαΐδεκα καὶ διακονητὰς ἑτέρους ἕξ πᾶσαν τὴν τῆς μονῆς ἀναγκαῖαν ὑπηρεσίαν ἀναπληροῦντας· ἡ δὲ διαγωγὴ τούτων ἔσται κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς χυρίας μονῆς τοῦ Παντοκράτορος. Τὴν δὲ τῆς Μονοκαστάνου μονὴν βουλόμεθα μοναχοὺς ἰσωμονίτας κελλιώτας ἔχειν δεκαέξι· καὶ λήψονται οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ εἰ τι φ. 38^α καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔκάστῳ τούτων εἰδίδοτο κατὰ τὴν περίηψιν οὐ ἔχουσι τυπικοῦ καὶ τὸ παρακολουθῆσαν ἐπ' αὐτοῖς ἄχρι τοῦ νῦν θος.

Ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀνθεμίου ἔσονται μοναχοὶ κελλιώται δώδεκα καὶ λήψονται καὶ αὗτοὶ εἰ τι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐλάμβανον κατὰ τὸν παρακολουθῆσαντα ἐπ' αὐτοῖς τύπον. Ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μηδικαρίου ἔσονται μοναχοὶ ἰσωμονίται κελλιώται ἕξ καὶ λήψονται καὶ αὗτοὶ ὁμοίως. Ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαλακρηνῶν ἔσονται μοναχοὶ ὁμοίως κελλιώται ἕξ τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν τοῖς λοιποῖς κελλιώταις ἔχοντες. ᘾ. 38^β Ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σχτύρου ἔσονται μοναχοὶ κελλιώτικῶς ζῶντες δεκαοκτώ· καὶ λήψεται ἕκαστος τούτων εἰ τι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐλάμβανεν. Ἡγούμενος δὲ || ἐπὶ οὐδεμιᾷ τῶν τοιούτων μονῶν ἔσται, ἀλλὰ δι' οἰκονόμων ἐνεργηθήσονται τὰ ἐν αὐταῖς, συναριθμεῖσθαι καὶ συνεισάγεσθαι ὁφειλόντων τῷ δηλωθέντι ποσῷ τῶν ἀδελφῶν ἐφ' ἔκάστη μονῇ. Πλάσαι δὲ ὁμοίως ὑπὸ τὸν καθηγούμενον τῆς τοῦ Παντοκράτορος μονῆς ἔσονται καὶ ὡς ἐν σῷμα διαφόροις συναρμολογούμενον μέλεσιν ὑπὸ μίαν τα-

χθήσονται κεφαλὴν, τὸν δηλωθέντα καθηγούμενον.

'Επει δὲ καὶ ναὸν ἡμέλησεν ἡ βασιλεία μου οἰκοδομηθῆναι πλησίον τῆς τοιαύτης μονῆς ἐπ' ὄνόματι τῆς ὑπεραγίας μου δεσποίνης καὶ Θεοτόκου τῆς Ἐλεούστης καὶ μεταξὺ τοῦ τοιούτου ναοῦ καὶ τῆς μονῆς ἔτερου εὐκτήριου ἐν σχήματι ἡρώου ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἀρχιστρατῆ-
γου Μιχαήλ· ἐν φ. || καὶ τοὺς τάφους ἡμῶν τεθῆναι διετυπωσάμην,
ἴδον καὶ τὰ περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν τοιούτων δύο ναῶν ἴνταῦθα δια- φ. 39^α
ληπτέον.

'Ἐν φ. 47^α. Τὰ δὲ περὶ τῶν μημοσύνων ἡμῶν γενήσονται καθὼς
ἐν ἑτέρῳ, μυστικωτέρῳ, χαρτίῳ ἡ βασιλεία μου διετάξατο . . . καὶ
τοῦ περιποθήτου μου σίον καὶ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου, εἰπερ κάκε-
νος θελήσει ταρῆναι σὺν ἐμοί.

'Ἐν φ. 48^α . . . ἀγιογεωργάτα νομίσματα . . . 'Ἐπει δὲ καὶ ξε-
νῶν ἀφωρίσθη . . .

'Ἐν φ. 49^α . . . παρακράβετον ἐν . . .

'Ἐν φ. 62^α . . . μάτρα θαλάσσαι . . .

'Ἐν φ. 63^α : . . . τοὺς δύο ιατροὺς τῶν γυναικείων ἀνὰ νομίσμα-
τα ὅμοια ἐξ ὑπέρ προσφραγίου ἀνὰ τρίτον καὶ ἀνὰ σίτου μοδίους τρικ-
χονταιέξ . . .

'Ἐν φ. 64^α . . . τὴν ιάτραιναν νομίσματα ὅμοια τρία σὺν τῷ προσ-
φραγίῳ καὶ σίτου μοδίους είκοσιέξ . . .

'Ἐν φ. 68^α . . . νομίσματα τρικέφαλα πέντε ἐκάστῳ μηνί . . .

'Ἐν φ. 68^α . . . νομίσματα τραχέα . . . νομίσματα ὑπέρπυρα . . .
τεταρτηρά . . .

'Ἐν φ. 68^α . . . ἀλλὰ καὶ χερνιβοῦξατα χαλκᾶ ἔσονται διόλου
καθ' ἐκαστον δρδίνον ἐν πρὸς τὸ ἀπονίπτεσθαι τοὺς ιατροὺς μετὰ τὸ
ἰκτελίσαι ἐπὶ τοῖς ἀρρώστοις ὅπόσα ἐκάστῳ πρὸς θεραπείαν συμβάλ-
λεται . . .

'Ἐν φ. 70^α . . . διδάσκαλος τῆς ιατρικῆς ἐπιστήμης . . .

'Ἐν φ. 70^α . . . εὐκτήριον γενήσεται καὶ περιττέχισμα κτισθῆσαι-
ται διὰ τοίχου ἐμπήλου.

'Ἐν φ. 73^α . . . σίτου μοδίος θαλάσσαις . . .